

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

פינחס

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק חי
(תרגום הפשוט)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ואחת לבריאה
הי' תהא 'שנת פלאות אראנו

לעילוי נשמת

מרת יענטא בת הרה"ח התמים ר' שמואל ע"ה
אשת הרה"ח התמים ר' שניאור זלמן יהושע ע"ה

ליאחאו - לייט

נפטרה ביום ב', כ"ג תמוז ה'תשע"ג

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י נכדם

הרה"ת ר' מרדכי יוסף וזוגתו מרת חי' שיחיו לייט

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula*!!!
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

פינחס

א. גם התפילות וגם, תהלה לדוד" – פעמיים חובה ופעם רשות

בוזרה על פרשתנו¹ מובא המאמר², "כל מאן דאמר תהלה לדוד בכל יום תלת זמנין איהו בר עלמא דאתי" (= כל האומר, תהלה לדוד" בכל יום שלוש פעמים הוא בן העולם הבא), ומבואר שם, ש"תרי זמני" (=פעמיים) חייבים לומר "תהלה לדוד – בגין מזונא ופרנסה בכל יומא", והפעם השלישית היא "לאו בגין חובה (לא מפני החובה של בקשת צרכים), אלא בגין שבחא" (לשם שבח).

מסביר אבי מורי בהערותיו על הוזהר³, שאמירת "תהלה לדוד", תלת זמנין" היא, כמו הג' תפילות" – וכך כתוב בפירוש רש"י לש"ס⁴ ("שלוש פעמים – כנגד שלוש תפילות") – וכשם ששתי תפילות (שחרית ומנחה) הם חובה, ותפילות ערבית היא רשות⁵, כך גם לגבי אמירת "תהלה לדוד": "תרי זמני – חייבא על ב"נ", ופעם אחת בגין שבחא", שזה, כמו ועל דרך תפילת ערבית רשות".

ב. מדוע אין אומרים את הפעם השלישית בערבית

ברשימותיו לתהלים⁶ מביא ה"צמח צדק" את פירוש רש"י הנ"ל, ששלוש פעמים תהלה

(1) רכו, א.

(2) ברכות ד, ב (וראה גליון הש"ס ועוד שם ע"ד התיבות

ג"פ"). זח"ג קיט, סע"ב.

(3) לקוטי לוי"צ לזהר ח"ב ריש ע' תמד.

(4) ברכות שם. וראה ס' המאמרים תפר"ח ע' קנו

(ובהערה שם).

(5) ברכות שם, וש"נ.

(6) יהל אור במילואים ע' תערב ואילך, וראה שם ע'

תקמא.

לדוד הן, כנגד שלוש תפילות", ושואל: לפי זה צריך היה לומר "תהלה לדוד" גם בתפילת ערבית, ומדוע אנו אומרים את שלוש הפעמים תהלה לדוד באופן זה: פעמיים בשחרית ופעם אחת במנחה?

יש עונים, שתפילת ערבית איננה זמן מתאים לאמירת אשרי⁷, מפני ש"אין⁸ זמן תפילה (תהילה)⁹ בלילה", או מפני ש"אין אומרים קדושה בערבית, ואשרי שייך לקדושה"¹⁰, ולכן אנו אומרים תהלה לדוד פעם נוספת בשחרית במקום בערבית.

אך ה"צמח צדק" איננו מקבל תשובה זו, שהרי ממה נפשך: אם כל התקנה של פעם שלישית תהלה לדוד היא, בשביל תפילת ערבית", הרי אין שום מקום לומר זאת בתפילה אחת – בשחרית, ואם אין שייך אשרי בערבית – לא יאמרו רק ב' פעמים? ה"צמח צדק" סובר בענין זה, שמאמר הש"ס "כל האומר תהלה לדוד ג' פעמים..." מתאים לדיעה⁵ ש"תפילת ערבית חובה", ואכן אומרים את הפעם השלישית בערבית, אבל "אנן דקיימא לן¹¹ הלכה כמאן דאומר תפילת ערבית רשות" (=אנו הפוסקים להלכה כדיעה שתפילת ערבית רשות) אין אנו אומרים "אשרי קודם

(7) ראה המובא ביהל אור שם. שו"ע אדה"ז או"ח סק"ח ס"ה* (ממג"א שם סק"ה).

(8) אלי' רבה סקל"ב סק"ח – הובא ביהל אור שם.

(9) כ"ה בלבוש או"ח ר"ס קלב.

(10) לשון הא"ר שם ע"פ חדא"ג מהרש"א ברכות שם – הובא ביהל אור שם.

(11) ברכות כו, ב. טאו"ח ר"ס רלה. שו"ע אדה"ז או"ח

סק"ז ס"ב.

(* בעו"ע אדה"ז שם, אחר ערבית". וצנ"ק. למה שינה

אדה"ז מלשון המ"א שם (מרקאנטי פ' יודא עה"פ וישכט

אברהם בבוקר), בערבית". ואולי הוא אגב גרדא דלשון, אחר

מנחה" ענקט לפנ"ו.

לזכות

החיילת ב"צבאות השם" גיטא תחי'

ליום הולדתה הרביעי לאויוש"ט,

ביום ט' תמוז ה' תהא שנת פלאות אראנו

ולזכות אחי החייל ב"צבאות השם" קלמן שיחי'

*

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' שניאור זלמן וזוגתו מרת מאטיל חוה שיחיו

צייטלין

תפילת ערבית¹².

הדיעה שתפילת ערבית היא רשות, דיו באמירת פעמיים תהלה לדוד כדי להיות „בן עולם הבא“?

ג. הקשיים המתעוררים על הנ"ל

כן יש להבין:

לפי הסברו של ה„צמח צדק“, הרי בהתאם לדיעה, שהלכה כמותה, שתפילת ערבית היא רשות, די באמירת תהלה לדוד פעמיים כדי להיות בן עולם-הבא, ומדוע אנו אומרים תהלה לדוד שלוש פעמים בכל יום, פעמיים בשחרית?

גם דברי ה„צמח צדק“ האומר שהסיבה לכך היא „לא לדלג אמירת אשרי ג' פעמים“ (או במושגי הקבלה והחסידות, כפי שהוא אומר אחר-כך¹⁵): „תקנו לומר בשחרית ב' פעמים על דרך ליעקב אשר פדה את אברהם¹⁷ שהתפארת מטה כלפי החסד“ (דורשים הסבר: אם על-ידי אמירת תהלה לדוד פעמיים נעשים כבר „בן עולם הבא“ (שהרי בערבית נגרמים מאליהם אותם הדברים שנגרמים על-ידי אמירת תהלה לדוד), מה חסר עוד, ומדוע צריך לומר את הפעם השלישית?

ד. יש הבדל בין הש"ס לבין

הזוהר

תמצית ההסבר לכך הוא, שיש הבדל בין הש"ס לבין הזוהר:

ה„צמח צדק“ מדבר על דעת הש"ס (כפי שהוא מציין שם), ולפי הנגלה שבתורה, הרי בהתאם לדיעה שתפילת ערבית רשות, אין מקום לאמירת תהלה לדוד בתפילת ערבית, ואף לא בשחרית במקום בערבית. ואילו אבי מסביר את דברי הזוהר – לפי פנימיות התורה, ולכן: (א) גם לפי הדיעה שתפילת ערבית

יוצא מכך, שלפי הדיעה שתפילת ערבית רשות, שהלכה כמותה, די באמירת תהלה לדוד פעמיים¹³, כדי להיות בן עולם-הבא¹⁴, וכפי שהוא מסביר אחר-כך¹⁵, בדרך החסידות, שמה שנגרם בתפילת שחרית ומנחה על-ידי אמירת תהלה לדוד, נגרם בתפילת ערבית, „מאיליו“ (לפי הדיעה שתפילת ערבית רשות). והסיבה לאמירת תהלה לדוד פעמיים בשחרית, איננה כדי להיות בן עולם-הבא, אלא רק כדי ש„לא לדלג אמירת אשרי ג' פעמים“¹⁶, כפי שיוסבר להלן.

יש להבין: כיצד מתאים הסברו של אבי, שהפעם השלישית של אמירת תהלה לדוד היא „כמו ועל דרך תפילת ערבית רשות“, שממנו מתקבל שגם לפי הדיעה שתפילת ערבית היא רשות, יש לומר תהלה לדוד כדי להיות „בר עלמא דאתי“, אלא שהפעם השלישית היא „בגין שבחא“, כשם שתפילת ערבית היא רשות, להסברו של ה„צמח-צדק“, שלפי

(12) „כדברי הכלבו“ (סי' יב, „דין אשרי“) – יהל אור שם. וצע"ק, שהרי בכלבו כתב, משום דאית דאמרי ערבית רשות .. התקינו לאומרה פעמיים שחרית ולא רצו לתקנו בערבית כו". משא"כ להצ"צ – (א) מאמר הש"ס „כל האומר כו' ג"פ" אולא למד תפלת ערבית חובה. (ב) אין מקום לתקן תהלה לדוד בשחרית במקום ערבית (ובמילא – צריך לאומרו רק ב' פעמים, כדלקמן), כבפנים. וראה לקמן בפנים סעיף ה.

(13) ראה יהל אור ע' תקמא: שאנו אומרים רק ב' פעמים.

(14) אלא שצ"ע משו"ע אדה"ו או"ח ר"ס נא) שהביא הא „שאמרו כל האומר תהלה לדוד ג"פ בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה"ב“, אף שפסק תפלת ערבית רשות (נסמן לעיל הערה 11). ובפרט שמעתיק גם „ג"פ“ (ראה לעיל הערה 2) – אף שלכאורה כאן אינו נוגע שצריך לאומרו ג"פ. ובסעיף ט שם, השמיט אדה"ו התיבות „ג"פ בכל יום“ (אף שהובאו במג"א שם סק"ז. ובכלבו לפנינו (ס"ד), „כל האומר בכל יום כו“ – בלי התיבות „ג"פ“. וכ"ה בב"י שם). ואכ"מ.

(15) שם ע' תרדע.

(16) שם ריש ע' תרעג.

(17) ישע"י כט, כב (בשינוי לשון).

לעילוי נשמת
הרה"ח הרה"ת אי"א
ר' מנחם מענדל ע"ה
בן הרה"ח הרה"ת ר' אלחנן דובער הי"ד
מאראזאוו

מקושר לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ
וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מה"מ

נולד בעיר ליובאוויטש
זכה לגור ולקבל קירובים

בבית כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בעיר רוסטוב

למד מתוך מסירת נפש בישיבת תו"ת במחתרת

שימש כשו"ב

הי' ממייסדי ושימש בתור מנהל ומשפיע

במתיבתא ובית מדרש במוסד חינוך אהלי תורה

וזכה להשפיע לאלפי תלמידים

בהתוועדויותיו הרבות

הכניס רוח חסידית ושמחה לרבים משומעיו

גידל משפחתו לחסידות ולהתקשרות

והרבה מהם שלוחים בכל קצוי תבל

נפטר בשיבה טובה ר"ח שבט ה'תשע"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

רשות, יש מקום לאמירת תהלה לדוד (אלא שהאמירה היא „בגין שבחא“, שהוא „כמו ועל־דרך... רשות¹⁸“). (ב) אמירה זאת של תהלה לדוד, למרות שהיא כנגד תפילת ערבית, נאמרת בפועל בתפילת שחרית. לפיכך מסיים גם ה„צמח צדק“: „ומכל מקום לא לדלג האמירת אשרי ג' פעמים .. אומרים אותו בשחרית“, כפי שהוא מסביר אחר־כך את הקשר בין ערבית לשחרית (בדרך הקבלה) „שהתפארת מטה כלפי חסד“ –

כאן אין הוא מדבר על עיקר התקנה, שהיא אמירת פנמיים בלבד¹³, אלא על פנימיות הענין, שגם לפי הדיעה שתפילת ערבית רשות, אומרים תהלה לדוד שלוש פעמים.

ה. הקשיים על דברי ה„צמח צדק“

כדי להבין את הדברים יש להסביר תחילה את דברי ה„צמח צדק“ ש„אנן דקיימא לן .. תפילת ערבית רשות לכן אין אומרים אשרי קודם תפילת ערבית“, שהרי הדבר הנגמר על־ידי אמירת תהלה לדוד, ודאי יומשך מאליו¹⁵ – שמהם מובן שאי אמירת תהלה לדוד בערבית לפי הדיעה שתפילת ערבית רשות, איננה מפני שאין בתקנה זו תועלת, כי בין כך ובין כך תחסר הפעם השלישית, מפני שתפילת ערבית היא רשות, ו„בשביל צורך היו מבטלין אותה“¹⁹, אלא מפני שמלכתחילה אין צורך בפעם השלישית בערבית שהרי „ודאי יומשך מאליו“.

ואין מובן: כשם שאומרים על תפילת ערבית שהיא רשות מפני שה„יחוד“ שלה נעשה מאליו, לאחר שהמתפלל בצע את ההכנות ליחוד זה באמצעות תפילת שחרית

(18) להעיר משו"ע אדה"ז סק"ח שם: א"כ יאמרנו כקורא בתורה ולא בתורת חובה.
(19) כלבו שם. וראה לעיל הערה 12.

ומנחה²⁰, ובכל זאת קבעו את תפילת ערבית כרשות – היה צריך להיות כך גם לגבי אמירת תהלה לדוד: היא היתה צריכה להיות ענין של רשות ויותר מכך: לאחר ש„האידינא קבעוה (=כיום קבעו את תפילת ערבית) חובה“²¹ – היתה צריכה גם אמירת תהלה לדוד בתפילת ערבית להקבע כחובה].

וכן: מדוע אין אמירת תהלה לדוד שייכת לתפילת ערבית?

1. שני סוגי הענינים שלמעלה מעבודת האדם

יש להסביר זאת כך:

ישנם באופן כללי שני סוגים בענינים הנעלים מעבודת האדם ונעשים מאליהם לאחר ההכנות ההכרחיות של האדם והכנת כלי ראוי לקבלת ההשפעות מלמעלה,²² והם:

(א) דרגות הנעלות לחלוטין מעבודת האדם. הן אינן שייכות כלל לעבודת האדם, בדומה לקריעת ים סוף, שהקדוש־ברוך־הוא אמר: „ואתם תחרישון“²³: אין צורך בתפילה, מפני שהמלחמה מלמעלה היא בדרגה²⁴ שבה אין כלל מקום לעבודת האדם, ואדרבה, לפעמים עבודת האדם מפריעה²⁵,

(ב) דרגות שיש להן קשר לעבודת האדם, אלא שהעבודה איננה חובה כי אם רשות.

(20) ביאור ענין היחוד (דערבית) ואיך שהוא למעלה מעבודת האדם – ראה יהל אור שם, ע"פ זח"א קלג, א. וראה בארוכה ביאורו לאדה"מ ולהצ"צ שם. ועוד.

(21) טור ושו"ע אדה"ז – צויינו לעיל הערה 11.

(22) לכללות סעיף זה – ראה ביאורו להצ"צ שם (ע' צב"ג).

(23) בשלח יד, יד.

(24) בלשון הוהר (ח"ב מה, א), בעתיקא תליא מילתא.

(25) ראה זרע עה"פ (שם מז, ב). וראה תו"א בשלח (סה, רע"א). הובא בביאורו להצ"צ שם, שאם תתערון או אין

יכול להיות אתעדל"ע אלא כפי האתעדל"ת. – ואולי י"ל שיש בזה ב' אופנים: (א) שמלכתחילה נמשך כפי אתעדל"ת, (ב) שבבואה לתת נשתנית כפי האתעדל"ת. ואכ"מ.

חיות פנימית – מדבר הוא אודות זה מתוך חיות גם עם אחרים, ומפרסם את ההוראה ד„עשה כאן ארץ ישראל“ אצל בני ביתו, אצל הקרובים אליו, ועאכו"כ אצל תלמידיו, עד שמדבר אודות זה עם כל מי שיכול להגיע אליו, וכיון שזה בא מפנימיותו, מדבר הוא דברים היוצאים מן הלב שנכנסים אל הלב²⁶ ופועלים פעולתם, ועאכו"כ עי"ז שמראה דוגמא חי' מעבודת עצמו. עד שפועל שגם השומעים נעשים מדברים – „הגורל חי' מדבר“.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

קרובים אליו, ועאכו"כ באַ זיינע תלמידים, ביז אַז ער רעדט וועגן דעם מיט די אַלע צו וועמען ער קען דערגרייכן, און וויבאַלד אַז דאָס קומט פון זיין פנימיות, רעדט ער דברים היוצאים מן הלב וואָס נכנסים אל הלב, ופועלים פעולתם, ועאכו"כ דורך דעם וואָס ער באַווייזט אַ דוגמא ח' פון זיין אייגענע עבודה. ביו אַז ער מאַכט אַז אויך די שומעים ווערן מדברים – „הגורל הי' מדבר”.

(משיחות ש"פ פינחס, מבה"ח מנחם-אב, כ"ד תמוז תנש"א)

(6 ספר הישר לר"ת ס"ג. הובא בשל"ה סט, א.)

לפי כל סימני הגאולה נמצאים אנו כבר ממש בסמיכות להגאולה, וכפי שהודיע, פירסם והכריז כ"ק מו"ח אדמו"ר, שכבר סיימו הכל, כולל גם „לצחצח את הכפתורים”¹, וסיימו גם את „העמדו הכן כולכם”², זאת אומרת שכבר „הכל מוכן לסעודה”, וכבר מוכנים לגשת לשולחן, ולאכול את סעודת לויתן ושור הבר, כיון ש„הנה זה (משיח) בא”⁴, תיכף ומיד ממש!

ובאותיות פשוטות: בעמדנו קרוב ממש לפני הגאולה – צריך כאו"א מישראל להתרגל לגאולה ולהציב את עצמו במצב ורגש של גאולה, ע"י הפיכת יומו הפרטי ל„יום גאולה (פרטית)”, והפיכת מקומו הפרטי – ל„ארץ ישראל”, עי"ז שעושה את העבודה שלו ברגע זה ובמקום זה בתכלית השלימות, במחשבה דיבור ומעשה.

וכתוצאה משלימות עבודתו הפרטית (במחשבה דיבור ומעשה) – ה"ז צריך להתבטא גם בדיבורו, ע"ד „הגורל הי' מדבר”, שכיון שהוא חדור בפנימיות בההוראה והעבודה ד„עשה כאן ארץ ישראל”⁵, מתוך

אלא שהעבודה איננה חובה כי אם רשות. עשיית האדם איננה היוצרת את ההשפעה מלמעלה שהרי אם האדם יכול לגרום לכך היתה זו חובה – אלא באה כדי שההשפעה מלמעלה (הבאה בדרך מתנה) תפעל את פעולתה למטה בשלימות,

כדוגמא שמביא ה„צמח צדק”²⁶ בענין הזכרת טל, ש„לא חייבו חכמים להזכיר (שהרי טל נעלה מאתערוטא דלתתא – „טל לא מיעצר”²⁷), ואם בא להזכיר מזכיר”²⁷ – „כדי שיהא לברכה”²⁸.

ולכן דברים אלו הם באופן של רשות, כי מדובר על דבר שהוא נעלה מעבודת האדם, ולפיכך הוא „רשות”. אי אפשר להכריח (כביכול) שההשפעה תהיה כראוי, ולכן אין זו חובה על האדם.

בדומה לכך תפילת ערבית היא רשות: למרות שה„יחוד” נעשה מאליו, בכל זאת יש תפילת ערבית כרשות, לפחות, כדי שה„יחוד” יהיה „לברכה”.

ז. ההבדל בין תפילת ערבית לבין אמירת תהלה לדוד

לפי זה יובן מדוע רק תפילת ערבית היא כך, ולא אמירת תהלה לדוד:

ה„צמח צדק” מסביר²⁹ שאמירת תהלה לדוד היא כדי „לעורר” את הדרגה שבה „מתחיל שורש התעוררות יחוד (זו"ג)”. לפיכך מובן שלאמירה זו אין מקום בתפילת ערבית: תפילת ערבית היא רק בקשר לאופן פעולת היחוד וכו', ולא כדי לעורר את היחוד עצמו, כמצויין לעיל.

ואילו אמירת תהלה לדוד באה כדי לעורר את הדרגה שבה „מתחיל שורש התעוררות יחוד” – כלומר, היא צריכה לעורר את עצם היחוד ובכך איננה שייכת עבודת האדם.

ח. הענין בפנימיות התורה הוא שונה: תהלה לדוד – רשות

אך כל זאת מצד הנגלה שבתורה, הנוגע ל„גליא דקוב"ה”³⁰ – חיצוניות הכתר, כביכול, ולפיכך איננה שייכת עשיה מצד האדם כדי לעורר את ה„יחוד”, כי היחוד נובע מפנימיות הכתר.

ואילו מצד פנימיות התורה, הנוגעת ל„סתים דקוב"ה”³⁰, פנימיות הכתר³¹ – קיים ענין של „עבודה” גם ביצירת היחוד, אלא שהעבודה בדרגה זו איננה באופן של „חובה”, אלא כ„רשות”. כיוון שזהו מקום שעבודת האדם איננה מגיעה אליו, ועבודת האדם איננה יכולה לפעול שם, הרי אין העבודה „חובה”, המצביעה על כך שהאדם מכריח – פועל באמצעות העבודה, אלא זוהי רק עשיה הנותנת לאדם קשר עם הנעשה³².

ולכן קיים מצד פנימיות התורה ענין של אמירת תהלה לדוד גם בתפילת ערבית, אלא שהאמירה היא רק „בגין שבחא”, שהיא „כמו ועל דרך .. רשות”: תפקיד האמירה איננו ליצור את ההשפעה (של מזונות וכו') אלא הוא שבה מהקב"ה.

וכדי להדגיש שאמירה זו של תהלה לדוד היא ענין של רשות בלבד (לא כאמירת תהלה

(30 ראה זח"ג עג, א. לקו"ת ויקרא ה, א. נצבים מו, א. מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר ב„התמים” ח"ד ע' מח [קפט, ב] ואילך. אג"ק שלו ח"ג ע' תקלב ואילך.
 (31 ראה קונטרס ענינה של תורת ההסידות ס"ב ואילך.
 (32 ראה גם לקו"ש ח"ד [המתורגם] ע' 112 ואילך [ובהערות שם]. ח"ב ע' 73 ואילך.)

הוספה

בשורת הגאולה

לא

לויט אַלע סימני הגאולה האַלט מען שוין ממש באַ דער גאולה, ווי כ"ק מו"ח אדמו"ר האָט מודיע, מפרסם און מכריז געווען, אַז מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט, כולל אויך „צופּוזן די קנעפּ"1, און אויך פאַרענדיקט דעם „עמדו הכן כולכם"2, דאָס הייסט אַז ס'איז שוין „הכל מוכן לסעודה"3, און מ'איז שוין גרייט צוגיין צום טיש, און עסן סעודת לויטן ושור הבר, וואָרום „הנה זה (משיח) בא"4, תיכף ומיד ממש!

* * *

ובאותיות פשוטות: שטייענדיק קרוב גלייך פאַר דער גאולה – דאַרף יעדער איד זיך איינגעוואוינען צו דער גאולה און זיך אַריינשטעלן אין אַ מצב ורגש של גאולה, דורך מאַכן זיין פרטיות'דיקן טאָג אַ „גאולה (פרטית) טאָג", און מאַכן זיין מקום פרטי – „ארץ ישראל", דורך דעם וואָס ער טוט די עבודה שלו ברגע זה ובמקום זה בתכלית השלימות, במחשבה דיבור ומעשה.

און אַלס אַ תוצאה פון די אייגענע שלימות העבודה (במחשבה דיבור ומעשה) – דאַרף זיך דאָס אויך אַרויסזאָגען אין זיין דיבור, ע"ד ווי „הגורל הי' מדבר", אַז וויבאַלד ער איז דורכגענומען בפנימיות מיט דער הוראה ועבודה פון „מאָך דאָ ארץ ישראל"5, מיט אַן אינערלעכע לעבעדיקייט – רעדט ער וועגן דעם מיט חיות אויך צו אַנדערע, און איז מפרסם די הוראה פון „מאָך דאָ ארץ ישראל" באַ בני ביתו, באַ די

אומרים תהלה לדוד לאחר שמונה-עשרה בשחרית, ואמירת תהלה לדוד במנחה, קודם צלותא" היא מפני שלאחר צלותא דמנחה הוא זמן של „דינא קשיא"36.

ולכאורה אין מובן: אכן, אי אפשר לבקש על מזונות לאחר מנחה, מפני שהוא זמן של „דינא קשיא" – אך כיצד אפשר לבקש זאת „קודם צלותא", לפני שמקיימים את „פרנסה דמארי"?

אלא שלפי המוסכר לעיל יש לומר, שזה מפני שכבר התפללו תפילת שחרית, ונשאר הרושם של תפילת שחרית, ובכוח זה אומרים אשרי לפני תפילת מנחה"37.

לענין זה רומז ה„צמח-צדק" בקיצור, בכותבו „תקנו לומר בשחרית ב' פעמים על דרך ליעקב אשר פדה את אברהם שהתפארת מטה כלפי החסד" – ובכך הוא רומז לקשר שבין אמירת תהלה לדוד בשחרית לבין תפילת ערבית"38.

(משׁיחות 9 פ' פינחס תשל"א.

מוצש"ק 9 פ' פינחס תשל"ה)

(36) שם רכו, ב. וראה מג"א ושו"ע אדה"ז שצוינו לעיל הערה 7.

(37) ראה ע"ד אוה"ח לומר כאן (מהר"ח).
(38) אלא שביהל אור שם (ס"ע תערב) מבאר שהתהלה לדוד שאומרים קודם „סדר קדושה" (ובא לציון) הוא להשלים הג"פ תהלה לדוד (ושייך לערבית). וכפשוט משמעות הכלבו שם, לבוש (שבעה ערה 9) ועוד. וראה גם ס' מהרי"ד (קע, א). וראה לעיל הערה 35.

וממ"ש ביהל אור שם (ס"ע תרעג), והנה פסוד"ז כו" משמע, שגם ע"ד החסידות התהלה לדוד שאומרים בפסוד"ז שייך לשחרית. ופעם הב' דשחרית (ששייך לערבית, ת"ת) הוא זה שאומרים לאחר שמו"ע.

לדוד בשחרית ומנחה) לא קבעו³³ את אמירתו בתפילת ערבית עצמה, אלא בשחרית,

ובתפילת שחרית עצמה – בפסוקי דומרה³⁴, הבאים לפני תפילת שמונה-עשרה של שחרית³⁵. ויש לומר שהכח להלל את הקדוש-ברוך-הוא בתהלות ובתשבחות עוד לפני שמתפללים שמונה-עשרה בשחרית, נובע מן ה„יחוד" של תפילת ערבית הקודמת.

[בכך יובן גם הנאמר בזהר שם, ש„פרנסה לא חזי למשאל אלא בתר צלותא ופרנסה דמארי" (=פרנסה אין ראוי לבקש אלא לאחר הילול הקדוש-ברוך-הוא), שלכן

(33) ע"ד מ"ש בביאור"ו"ש שם (ע' צג) בשם הב"י* (או"ח סר"ז) שכדי „להראות שאינה חובה ממש ... אין הש"ץ חוזר התפלה בתפלת ערבית ואין אומרים קדושה".

(34) שענינם – סידור שבחו של מקום (שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס נא). וראה אוה"ח לזהר כאן.

(35) אלא שצ"ע, שלפ"ו נמצא שאמירת תהלה לדוד בפסוקי דומרה היא רק „כמו וע"ד .. רשות", ומה שאומרים „בגין מזונא ופרנסה .. בתר צלותא" הוא „חיובא על ב"י" (לשון זהר נוסח): ואילו ע"פ גגלה, אמירת תהלה לדוד בפסוקי דומרה היא יותר חיוב מאמירתו לאחר שמו"ע – שהרי פסוקי דומרה נזכר בש"ס (שבת קיח, ב) ואומרים ברכה לפני' ולאחר' (וראה לבוש או"ח שם „מאתר שחייבו חז"ל לאומרו תקנו ברכה כו"), ותהלה לדוד הוא עיקר פסוקי דומרה (ראה שו"ע אדה"ז שם. (טוש"ע (ושו"ע אדה"ז שם ס' נב).

ואולי י"ל שלכן מדייק אמו"ר דאמירת תהלה לדוד „בגין שבחא" הוא „כמו וע"ד .. רשות", להדגיש, דלשון הזהר, „לאו בגין חובה" אין הכוונה בזה שהוא רשות כפשוטו לגמרי, כ"א שפעולתו הוא „כמו וע"ד" ענין הרשות מאחר שאינו „בגין מזונא ופרנסה" (לפעול המשכוח כו'), כא רק „בגין שבחא". וראה לקמן הערה 38.

(* כ"ה בגכ"ק הצ"צ וצ"ע שהרי הב"י לא הוסיף על מ"ש בסוד שם (בשם הרמב"ם). ואולי צ"ל „כמו בב"ח" (שכ"ה גם האינא דקבענה חובה. ע"ש).

יחי אדוננו מזרנו ורבינו מלך המשיח
לעולם ועד

- (1) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.
- (2) ראה אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ע' רעט. וראה „היום יום" טו טבת.
- (3) ל' המשנה – אבות פ"ג מט"ז.
- (4) שה"ש ב, ת. ובשה"ר עה"פ.
- (5) ראה אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' תפה ואילך.